

2^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Θεματικοί Κύκλοι Έκθεσης Γ' Λυκείου

Επιστήμη & Τεχνολογία – Παγκοσμιοποίηση – Ελευθερία & Εξουσία

Διδάσκων: Χριστόδουλος Ν. Μυλωνάς

Κείμενο 1

Γιουβάλ Νόα Χαράρι: «Ο κόσμος μετά τον κορονοϊό»

Η ανθρωπότητα αντιμετωπίζει μια παγκόσμια κρίση, ίσως τη μεγαλύτερη της γενιάς μας. Οι αποφάσεις που θα λάβουν οι πολίτες και οι κυβερνήσεις τις επόμενες εβδομάδες, θα διαμορφώσουν πιθανώς τον κόσμο για τα επόμενα χρόνια. Θα διαμορφώσουν όχι μόνο τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης αλλά και την οικονομία, την πολιτική και τον πολιτισμό. Πρέπει να δράσουμε γρήγορα και αποφασιστικά.

Πρέπει επίσης να λάβουμε υπόψη τις μακροπρόθεσμες συνέπειες των ενεργειών μας. Όταν επιλέγουμε μεταξύ διάφορων εναλλακτικών, πρέπει να σκεφτόμαστε, όχι μόνο πώς θα ξεπεράσουμε την άμεση απειλή, αλλά και το πως θα είναι ο κόσμος που θα κατοικήσουμε όταν περάσει η καταιγίδα. Ναι, η καταιγίδα θα περάσει, η ανθρωπότητα θα επιζήσει, οι περισσότεροι από εμάς θα είμαστε ακόμα ζωντανοί - αλλά θα κατοικούμε σε έναν διαφορετικό κόσμο.

Πολλά από τα βραχυπρόθεσμα μέτρα έκτακτης ανάγκης που παίρνουμε τώρα, θα γίνουν στο μέλλον αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής μας. Αυτή είναι η φύση των

Χριστόδουλος Ν. Μυλωνάς – Φιλολόγος (MA in Special Education – MSc in Educational Psychology)

καταστάσεων έκτακτης ανάγκης. Κάνουν τις ιστορικές συγκυρίες και διαδικασίες να προχωρούν πιο γρήγορα. Αποφάσεις που κανονικά μπορεί να παρθούν μετά από χρόνια συσκέψεων, παίρνονται πλέον, μέσα σε λίγες ώρες. Χρησιμοποιούνται νέες, ακόμη και επικίνδυνες πολλές φορές τεχνολογίες, επειδή ο κίνδυνος του να μην κάνεις τίποτα είναι μεγαλύτερος. Ολόκληρες χώρες γίνονται πειραματόζωα σε μεγάλης κλίμακας κοινωνικά πειράματα. Τι συμβαίνει όταν όλοι εργάζονται από το σπίτι και επικοινωνούν μόνο από απόσταση; Τι συμβαίνει όταν ολόκληρα σχολεία και πανεπιστήμια κάνουν τα μαθήματα διαδικτυακά; Υπό κανονικές συνθήκες, οι κυβερνήσεις, οι επιχειρήσεις και τα εκπαιδευτικά συμβούλια δεν θα συμφωνούσαν ποτέ να διεξάγουν τέτοιου είδους πειράματα. Αλλά αυτές δεν είναι κανονικές συνθήκες.

Σε αυτήν την κρίσιμη περίοδο, βρισκόμαστε μπροστά σε δύο ιδιαίτερα σημαντικές επιλογές. Η πρώτη έχει να κάνει με την ολοκληρωτική παρακολούθηση ή την ενδυνάμωση των πολιτών. Η δεύτερη είναι το δίλημμα ανάμεσα στην εθνικιστική απομόνωση και την παγκόσμια αλληλεγγύη. Η αλήθεια είναι πως προκειμένου να σταματήσει η επιδημία, οι λαοί πρέπει να συμμορφωθούν με ορισμένες κατευθυντήριες γραμμές. Υπάρχουν δύο βασικοί τρόποι επίτευξης αυτού του στόχου.

Μία μέθοδος είναι η κυβέρνηση να παρακολουθεί τους πολίτες της και να τιμωρεί αυτούς που παραβιάζουν τους κανόνες. Σήμερα, για πρώτη φορά στην ιστορία της Γης, η τεχνολογία καθιστά δυνατή την παρακολούθηση όλων και συνεχώς. Πριν από πενήντα χρόνια, η KGB δεν μπορούσε να παρακολουθεί τα 240 εκατ. κατοίκους της Σοβιετικής Ένωσης 24 ώρες το 24ωρο, αλλά ούτε και θα μπορούσε να επεξεργαστεί αποτελεσματικά όλες τις πληροφορίες που τυχόν συγκεντρώνονταν. Η KGB βασιζόταν σε πράκτορες και αναλυτές και απλώς δεν μπορούσε να τοποθετήσει έναν πράκτορα πίσω από κάθε πολίτη. Τώρα όμως, οι κυβερνήσεις μπορούν να βασίζονται σε πανταχού παρόντες αισθητήρες και ισχυρούς αλγορίθμους.

Ακόμη και όταν μηδενιστούν οι λοιμώξεις από τον κορονοϊό, ορισμένες κυβερνήσεις που ποθούν διακαώς τα προσωπικά δεδομένα των πολιτών τους, θα μπορούν να ισχυριστούν ότι πρέπει να διατηρήσουν τα βιομετρικά συστήματα επιτήρησης, επειδή φοβούνται ένα δεύτερο κύμα κορονοϊού ή επειδή υπάρχει ένα νέο στέλεχος Ebola που εξελίσσεται στην κεντρική Αφρική ή επειδή . . . τέλοςπαντων μπορείτε να καταλάβετε.

Τα τελευταία χρόνια μαίνεται μια μεγάλη μάχη σχετικά με την ιδιωτικότητα του καθενός μας. Η κρίση του κορονοϊού μπορεί να είναι το σημείο ανατροπής της μάχης αυτής. Γιατί όταν οι άνθρωποι έχουν τη δυνατότητα επιλογής ανάμεσα στην ιδιωτική ζωή και την υγεία, συνήθως επιλέγουν την υγεία.

[...]

Τις μέρες που θα έρθουν, ο καθένας από εμάς θα πρέπει να επιλέξει να εμπιστευτεί τα επιστημονικά δεδομένα και τους εμπειρογνώμονες στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης και όχι τις αβάσιμες θεωρίες συνωμοσίας και πολιτικούς που νοιάζονται μόνο για τους ίδιους. Αν δεν καταφέρουμε να κάνουμε τη σωστή επιλογή, μπορεί να

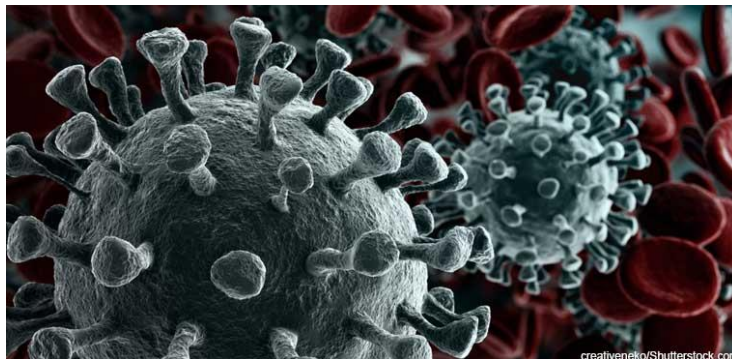
υπογράψουμε την παράδοση των πιο πολύτιμων ελευθεριών μας, πιστεύοντας ότι αυτός είναι ο μόνος τρόπος για να διασφαλίσουμε την υγεία μας.

[...]

Η δεύτερη σημαντική επιλογή που αντιμετωπίζουμε έχει να κάνει με την εθνικιστική απομόνωση ή την παγκόσμια αλληλεγγύη. Τόσο η ίδια η επιδημία όσο και η επακόλουθη οικονομική κρίση είναι δυο παγκόσμια προβλήματα. Μπορούν να λυθούν αποτελεσματικά μόνο με την παγκόσμια συνεργασία. Άλλωστε, κάθε κρίση είναι επίσης και μια ευκαιρία. Πρέπει να ελπίζουμε ότι η σημερινή επιδημία θα βοηθήσει την ανθρωπότητα να συνειδητοποιήσει τον οξύ κίνδυνο που θέτει η παγκόσμια διάσταση.

Η ανθρωπότητα πρέπει να κάνει μια επιλογή. Θα κινηθούμε προς την κατεύθυνση της διαίρεσης ή θα υιοθετήσουμε την πορεία της παγκόσμιας αλληλεγγύης; Αν επιλέξουμε τον διαχωρισμό, αυτό όχι μόνο θα παρατείνει την κρίση, αλλά πιθανόν να οδηγήσει σε ακόμη χειρότερες καταστροφές στο μέλλον. Αν επιλέξουμε την παγκόσμια αλληλεγγύη, θα είναι μια νίκη όχι μόνο ενάντια στον κορονοϊό, αλλά και εναντίον όλων των μελλοντικών επιδημιών και κρίσεων που θα μπορούσαν να απειλήσουν την ανθρωπότητα τον 21ο αιώνα.

(Διασκευασμένο Κείμενο του Ισραηλινού δημοσιογράφου και συγγραφέα **Γιουβάλ Νώε Χαράρι**, το οποίο δημοσιεύτηκε αρχικά στους *Financial Times* και αναδημοσιεύθηκε στις 21.03.2020 από τον ιστότοπο www.poraganda.gr)

A.I. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

A.I.1 Να σχολιάσετε τη «γραμματική» του τίτλου (στίξη, δηλωτικός/κυριολεκτικός ή συνυποδηλωτικός / μεταφορικός). Πιστεύετε πως είναι ελκυστικός; Εξηγήστε.

A.1.2 Να εντοπίσετε και να προσδιορίσετε αιτιολογημένα το κειμενικό είδος του παραπάνω κειμένου.

A.1.3 Να προσδιορίσετε ποιο είναι το θεματικό κέντρο του κειμένου. Να λάβετε υπόψη σας και τον χρόνο δημοσίευσης.

A.1.4 «Η δεύτερη σημαντική επιλογή που αντιμετωπίζουμε έχει να κάνει με την εθνικιστική απομόνωση ή την παγκόσμια αλληλεγγύη. Τόσο η ίδια η επιδημία όσο και η επακόλουθη οικονομική κρίση είναι δυο παγκόσμια προβλήματα. Μπορούν να λυθούν αποτελεσματικά μόνο με την παγκόσμια συνεργασία».

Συμφωνείτε με τη θέση του συγγραφέα; Να απαντήσετε τεκμηριωμένα εκφράζοντας τη δική σας άποψη σε σχέση με το θέμα (70-90 λέξεις)

A.1.5 Να εξηγήσετε ποιος είναι ο σκοπός για τον οποίο συντάχθηκε το κείμενο.

A.1.6 Να επισημάνετε την πορεία σκέψης (συλλογιστική πορεία) του κειμενογράφου.

A.1.7 Να δηλώσετε σε ποιον κειμενικό τύπο εντάσσεται το πιο πάνω κείμενο. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας αναφέροντας ένα (1) χαρακτηριστικό του συγκεκριμένου κειμενικού τύπου.

A.1.8 “Μία μέθοδος είναι η κυβέρνηση να παρακολουθεί τους πολίτες της και να τιμωρεί αυτούς που παραβιάζουν τους κανόνες. Σήμερα, για πρώτη φορά στην ιστορία της Γης, η τεχνολογία καθιστά δυνατή την παρακολούθηση όλων και συνεχώς. Πριν από πενήντα χρόνια, η KGB δεν μπορούσε να παρακολουθεί τα 240 εκατ. κατοίκους της Σοβιετικής Ένωσης 24 ώρες το 24ωρο, αλλά ούτε και θα μπορούσε να επεξεργαστεί αποτελεσματικά όλες τις πληροφορίες που τυχόν συγκεντρώνονταν. Η KGB βασιζόταν σε πράκτορες και αναλυτές και απλώς δεν μπορούσε να τοποθετήσει έναν πράκτορα πίσω από κάθε πολίτη. Τώρα όμως, οι κυβερνήσεις μπορούν να βασίζονται σε πανταχού παρόντες αισθητήρες και ισχυρούς αλγορίθμους”.

Να εξηγήσετε με ποιους τρόπους και μέσα πειθούς προσπαθεί ο συντάκτης να υποστηρίξει την άποψή του στο πιο πάνω απόσπασμα.

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

A.II.1 Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του κειμένου. Το κείμενό σας θα δημοσιευθεί στην εφημερίδα του σχολείου σας, σε στήλη που εξετάζει ποικίλα θέματα επικαιρότητας που επηρεάζουν την καθημερινότητα των μαθητών και εν γένει των πολιτών στη σύγχρονη κοινωνία.

(Έκταση: 120-140 λέξεις)

A.II.2 Ο ακαδημαϊκός Ευάγγελος Παπανούτσος είχε υποστηρίξει τη θέση πως: «Το όργανο τούτο (η τεχνολογία), φυσικά, απλώνεται και πολλαπλασιάζει τη δύναμη του κατόχου του, δεν δημιουργεί όμως και τις προθέσεις του». Τα θετικά, δηλαδή, και τα αρνητικά της τεχνολογίας δεν απορρέουν αφ' εαυτής, αλλά από το πώς τη χρησιμοποιεί ο άνθρωπος.

Ως εκπρόσωπος του σχολείου σας, καλείστε να εκφωνήσετε ομιλία σε διεθνές forum στην οποία: αφού εκθέσετε τρεις (3) λόγους για τους οποίους ο άνθρωπος στρέφεται στην κακή χρήση της τεχνολογίας, να εισηγηθείτε τρόπους με τους οποίους μπορούν να συνυπάρξουν τεχνολογία και ανθρωπισμός.

(Έκταση: 450-550 λέξεις)

A series of horizontal lines forming a template for writing or drawing.

